

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta” iese în săptămânii.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.

Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dl. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 95.

Brașov, Sâmbătă, 29 Aprilie (11 Mai)

1895.

Ce facem?

II.

Brașov, 28 Aprilie v. 1895

Nici-odată, de când purtăm péna în serviciul românismului, nu am simțit mai mult ca azi răspunderea, ce zace pe umerii noștri, ca publiciști români.

Intr'un moment de extrem pericul, când națiunea noastră trece prin cea mai critică fasă a vieții sale plină de amaruri și suferințe. ni-se impune datoria grea și neplăcută, să sondăm ranele, de cari suferă organismul ei, și să aflăm mod și chip pentru vindecarea lor, chiar cu periculul de-a întrebuița cuțitul chirurgical, tăiând în carne viă.

Este grea și neplăcută problema noastră, pentru-că pacientul, deși a început să simtă, că starea sa e de natură a însufla îngrijiri tot mai mari, totuși trăește încă mai mult în amăgirea, că răul, de care suferă, s-ar pute delătura ușor, póte cu câteva plastruri și oblojeți, după cum l'au făcut să credă unii și alții indecurtul timpului.

A veni dér și a spune pacientului clar și limpede, că nu-i scăpare pentru el, decât numai dacă 'i-se vor amputa rănilile și că trebuie să se supună acestei proceduri dureroase ca să fiă ferit de cangrenarea totală a corpului său, este pe puțin un lucru foarte riscat.

Mai riscat și mai delicat ar apărea însă un asemenea sfat, decât cel care se simte dator a-l da, nu ar fi privit de pacient ca destul de competent, destul de abil și harnic, ba decât din partea celor, ce l'au tractat, pacientul ar fi primit impresiunea, că ei nul cred nici destul de conștient și demn de-o absolută încredere.

Pațientul în cazul de față este publicul nostru românesc. Cătră el trebuie să ne adresăm, la el trebuie să apelăm, pe el trebuie să-l convințem despre ceea ce conștiința datoriei noastre, ca unii, ce servim cauza și interesele lui, ne îndemnă a-l averțisa și a-l sfătui într'un moment de suprem pericul.

Și ar însemna a nu ține sémă de toate cele ce s'au petrecut în sinul nostru de trei ani încoace, decât nu am mărturisii, că în urma multelor amăgiri mari, urmate de tot atâtea desamăgiri și mai mari, publicul nostru românesc a ajuns aproape în aceea stare sufletescă, încât nu mai știe ce să credă și cui să se încredă.

Și aici e răul capital, cangrena cea mai periculoasă, de care este amenințat organismul nostru național.

De aici trebuie dér să începem sondările noastre ca să aflăm rădăcina răului, ce trebuie să-o stêrpim.

Este sdruncinată încrederea în sinul nostru, pentru-că este sdruncinată organizațiunea noastră interioară.

Circulațiunea sângelui în corpul nostru național nu e normală, e între-

ruptă de dese convulsii, ce turbură întreg organismul, îngreunază pulsarea lui, împiedecă constanta comunicare a membrilor lui și paralisază, în măsură când mai mică, când mai mare, funcțiunea lor regulată și sănătoasă.

Care este cauza? Unde este rădăcina răului? Este ea a se căuta în afară de organism, ori în organism însu-și?

Ori-ce om cu puțină experiență va trebui să răspundă: da, negreșit răul trebuie căutat mai întâiu în organism însu-și.

Aici ne întorcem la afirmarea, că este sdruncinată organizațiunea noastră interioară, ce ni-am dat'o la 1881, când s'a înființat partidul nostru național, unind toate forțele noastre din Transilvania și Ungaria sub flamura unuia și aceluiaș program național.

Cine a sdruncinat'o? Prin ce s'a sguduit ea? Nu cum-va prin lovirele dușmanilor cauzei noastre și prin persecuțiunile lor?

Răspundem c'un hotărit: nu!

Partida noastră națională nu s'a înființat numai așa de ađi pe mâne, pentru placul și petrecerea celor ce s'au adunat în conferența națională dela 1881, ci s'a înființat fiind-că a fost necesitate absolută să existe, s'a înființat fiind-că trebuințele și interesele de viêtă ale poporului român au reclamat organizarea forțelor sale naționale în chipul acesta, ca să póta purta cu succes lupta legală și constituțională pentru revindecarea drepturilor sale.

A trebuit să se nască această partidă, fiind că de existența ei erau condiționate chiar interesele de existență ale poporului însu-și; a trebuit să se nască ca o consecență neînăturabilă a dezvoltării conștiinței lui naționale. Baza ei este dér serioasă și reală, ca mijloc absolut necesar de apărare a intereselor vitale ale unui întreg popor, dér baza ei e tot-odată și firască și etică, de óre-ce țintesc să stringă tot mai mult legăturile dintre frații de acelaș sânge și de aceeași sorte, întărind ast-fel și mărinđ necurmat forțele lor naționale.

Chitul cel tare, care légă organizațiunea de partidă, este încrederea împrumutată dintre membrii ei. În încrederea acesta și în însuflețirea și devotamentul pentru cauză, ce se nutrește din ea, se razimă dér organizațiunea noastră interioară.

Cum ar pute, prin urmare, să fiă sdruncinată legătura sfântă a încrederei și iubirei dintre noi prin măsurile volnice și asupritóre și prin amenințările vehemente ale dușmanilor cauzei noastre? Nu este o firască urmare, ca tocmai aceste amenințări și lovirii să ne facă să ne apropiăm și mai mult unii de alții, să fim și mai strins uniți între noi, în conștiința, că numai astfel vom pute delătura pericole și mai grave în viitor?

Au putut dér contrarii noștri naționali să tragă consecențele lor din procesul Memorandului, au pu-

tut să dea o lovitură grea organizației partidei noastre naționale, au pufut, decât vreți, prin ordonanțele lor ilegale, să interdică funcțiunea ei. Inse ce putere lumescă ar fi în stare a rumpe legăturile de încredere și de iubire dintre noi, decât noi le păstrăm cu scumpătate, le cultivăm cu sinceritate, cu devotament și cu abnegare pentru cauza cea mare a națiunei noastre?

Decă déră s'a sdruncinat încrederea în sinul nostru; decât am ajuns așa departe ca ea să fiă privită ca monopol în mânilor câtorva persoane obscure, când sórele ei ar trebui tocmai în aceste zile critice să încălđescă cu îndoită putere inimile tuturor bărbaților, cinstiți și devotați cauzei, din partidul nostru, și decât s'au vêrit zizaniile și neînțelegerile între noi, cari ne paralisază lupta și produc disgust și apatiă în toate părțile; decât vermele distrugător al bănuielei și al clevetirei råde ađi cu atâta nerușinare la rădăcina stejarului român; decât principiilor mari, ce trebuie să ne conducă exclusiv în lupta noastră, li se subsitue ideile unor ómeni mici și pătimași și graseză în mod atât de inspăimântător fetișismul personal: pentru toate aceste rele, cine altul póte fi tras la răspundere, decât inșiși conducătorii partidei noastre naționale?

S i t u a ț i a .

Nimic nu s'a schimbat până acum din situația critică și grea în care faimosul pașă dela Bistrița-Năsăud a dus monarchia, prin nechibzuința lui păcătósă. Tot ce se spune și se vorbește e, că până după reînțorcerea Majestății Sale din Pola, lucrurile vor rămâne așa cum le vedem ađi: *incurcate peste măsură.*

După cele ce s'au spus și publicat până acum, nime nu va pute dice, că conflictul Kálnoky-Bánffy s'ar fi rezolvat printr'o pace definitivă. Modul resolvării lui se pare mai mult un armistițiu, după care va urma de sigur o nouă luptă. Eată, de pildă, ce i-se comunică lui „Egyetértés” din cercurile guvernamentale, de unde această íoiă primesc adese-ori informațiuni interesante și mai apropiate de adevăr:

În consiliul de miniștri, ținut ieri, la care a luat parte și br. Sam. Josika, ministrul a latere a așternut rescriptul pré înalt adresat lui Kálnoky, care a dat ansă la discuțiunile infocate asupra conflictului dintre Kálnoky și Bánffy. În legătură cu acesta s'a vorbit despre nota, ce trebuie să se trimită St-lui Scaun. Față de acesta guvernul își susține punctul său de vedere hotărit, că *din cauză pășirei nunciului în Ungaria, necondiționat trebuie să se ridice protest, ér Kálnoky să trimită negreșit nota.*

După scirea unei foi de séra, Kálnoky ar fi și trimis deja nota. *Guvernul însă nu are scire oficială despre acesta.* Se póte însă, că Kálnoky să fi trimis ađi (8 Mai) această notă.

Ce privesc pe ministrul de externe, o mare parte dintre guvernamentali cred, că Kálnoky va trage consecențele din conflictul ivit, și va dimisiona încă înainte de

a-se întruni delegațiunile. Decă însă acesta nu se va întâmpla, atunci *delegații maghiari vor da vot de neîncredere lui Kálnoky.*

„Kolozsvár” primescé dia Budapesta scirea, că guvernul unguresc va pune cesțiunea cabinetului, decât ministrul de externe nu va trimite nota de protestare St-lui Scaun.

„Budapesti Hirlap” dice, că ori se va trimite această notă, ori nu, cabinetul-Bánffy își va da dimisia în urma rescriptului pré înalt adresat lui Kálnoky și în care i-se esprime cea mai desevirșită încredere.

„Vaterland” publică după „Matin” scirea, că ambasadorul austro-ungar din Vatican, *la autorisațiunea lui Kálnoky*, a făcut pașii de lipsă, ca să *desavuze* expresiunile drastice, ce le-a îndreptat contra nunciului ministrul-prăședinte Bánffy în parlamentul maghiar.

Străinătatea încă a început să se pronunțe asupra conflictului Kálnoky-Bánffy — însă *în favorul ministrului de externe.*

Din Berlin se telegrafiază, că în toate cercurile normative din Germania se pune cea mai mare greutate, ca conducerea afacerilor externe ale Ungariei, să rămână în mânilor lui Kálnoky.

În Petersburg a produs cea mai bună impresiune și bucuria, că conflictul s'a rezolvat așa, ca contele Kálnoky să rămână în fruntea afacerilor externe ale monarchiei. Meritele lui Kálnoky sunt foarte mult apreciate în înaltele cercuri politice și diplomatice din Petersburg, și rămânerea lui la greul și delicatul post, ce ocupă, este cea mai sigură chezășie, că între Rusia și Austro-Ungaria vor continua să se susțină bunele raporturi.

Correspondentul din Roma al lui „Pol. Corr.” dice, că în cercurile guvernamentale din capitala italiană, a făcut cea mai mare bucuria modul prin care s'a rezolvat conflictul, Kálnoky fiind un bărbat de stat devotat, isteț și leal, care a sciut tot-deuna să stringă legăturile dintre cele trei state aliate.

CRONICA POLITICĂ.

— 28 Aprilie.

Organul Cehilor tineri „Narodny Lisaty” publică un apel cătră Slavii din Ungaria. În apelul acesta organul Cehilor tineri prócă pe Slavii de sub corónă ungară să se organizeze în timpul cel mai scurt, organizarea fiind ađi pentru ei o trebuință arđătoare, mai ales, că din luptele inversunate, ce decurg ađi între Vatican și Ungaria, Slavii ar pute trage folóse, cari în politica internă a Ungariei li-ar asigura rol covêșitor.

Districtul ev. aug. de dincoace de Dunăre s'a ocupat mai zilele trecute cu cauza gimnasiului slovac din Turoș-St.-Mărtin. Drept răspuns la propunerea lui Mudron, care cerea înființarea gimnasiului, adunarea generală a districtului a respins a da concesiune pentru înființarea acestui gimnasiu, și suma de 10,000 fl. s'a pus la dispozițiunea dăruitorilor. Districtul a însărcinat pe conducătorii întreprinderii, de a elabora un nou plan, a cărui basă să fiă ridicarea unui gimnasiu *interconfesional*, cu limba de propunere slovacă, dér *sub nemijlocita controlă a statului.* Districtul speră mult, că guver-

nul va da d'ora acum concesiune, căci noul institut va sta sub controla ministrului, fiind astfel exclusă ori ce bănuială de „nepatriotism“. Dacă însă cauza gimnasiului slovac se va zădărnici și acum, atunci va trebui să se recurgă la ultimul remediu, adică Slovaci din Ungaria să înființeze o catedră slovacă și maghiară la vre-un gimnasiu, sau școlă reală din străinătate, pentru-ca astfel fiă-care student slovac să-și câștige cunoștințe și calificățiunea și în propria sa limbă maternă.

De un timp încôce în Bucovina tot mai mult a început a se pune la ordinea zilei chestiunea limbii. Acum odată Polonii sunt, cari se plâng. Cu ocaziunea unei adunări populare, ținută la 24 Februarie, vorbitorii au fost întrerupți de către comisarul guvernial și li-s'a detras cuvântul pe motiv, că nu e permis să se folosescă de limba polovă. Arangiatorii adunării înaintară contra acesta recurs la guvernul țerei. După cum anunță acum diarul „Kurier Lwowski“, recursul a fost respins din partea guvernului, cu motivarea, că limba polonă nu e îndreptățită de a fi usată în Bucovina. Limbile țerei în Bucovina sunt numai trei: cea germană, română și rutână. În urma acestei hotărâri diarele polone sunt foarte înverșunate, plângându-se asupra neîndreptățirii și asuprirei celor 30,000 Poloni, cari trăesc în Bucovina.

Privitor la raporturile financiare dintre Ungaria și Croația diarul „Agrarische Tagblatt“ scrie următoarele: „După cum ni-se anunță din Budapesta, guvernul-ungar are de gând să contragă, în timpul cel mai scurt, un împrumut mai mare pentru scopuri de comunicațiune, și mai ales pentru de-a peteci linia ferată ungară defectuoasă. Stăm deci în pragul unei noue ere de-a face datorii. Lucrul însă nici decum nu ni-e indiferent, deore-ce fiă-care nou împrumut potențază cota de dare a Croației și impune Croației datorițe, pe când ea în schimb nu primesce nimica. Suma de peste 100 milioane fl. s'a întrebuițat numai pentru construirea de linii ferate în Ungaria, și Croația din aceștia n'a fost împărțită cu nici un crucer. Astfel deci raportul financiar dintre Croația și Ungaria este foarte neegal și numai păgubitor pentru cea d'intăi.“

Cele din urmă alegeri generale din Grecia dau mult de gândit omenilor politici din Elada prin fenomenele, pe cari le-au scos la iveală. Deja căderea lui Tricupis și retragerea sa din viața publică, au făcut o adencă impresiune, nu numai asupra amicilor săi politici, dar și asupra triumfătorului Th. Delyanis și a partizanilor săi. Este însă un ce și mai caracteristic. Se formase un grup independent a căruia emblemă era „ancora“ în care intră tot ce avea Elada mai luminat. Poporul — după spusa diarelor locale — era electrisat de cuvântările distinșilor oratori Ghenadios, Galenos și alții; o bună parte de diare le prevedea izbânda și cu toate acestea, nici unul, der absolut nici unul n'a reușit. Pentru ce? La poporele nepregătite pentru eseroțiul conscient al votului, elocința, justețea judecării situațiunii, bravura pentru a intra pe cale de salutare reforme, sunt absolut nefolositoare; alte argumente convingătoare trebuie poporului, și de asemenea argumente grupul centrului nu dispunea.

„Statul suntem noi!“

De câte-ori avea să se răspundă din partea cisleitană-germană sau transleitană-maghiară vocilor poporelor slave și ale Românilor, cari pretindeau punerea în viață a egalei îndreptățiri, — dice un diar vienez — tot-déuna aceste două partide dominante absolvau poporele asuprite cu o variantă a faimosei devise a lui Ludovic XIV: „Statul sunt eu!“ De câte-ori luptătorilor pentru egala îndreptățire, după multă trudă, le succedea de-a se mai apropia cu câte un pas de ținta mult dorită, tot-déuna dincolo liberalii maghiari, dincôce liberalii germani asaltau poporele progresându cu

strigătul: „Statul sunt eu!“ Cu un cuvânt, érá și érá poporele slave și Români din statele împératului Austriei trebuiau să sufere, ca să li-se nădușescă aspirațiunile naturale, îndreptățite, și să li-se dăcă de repetite-ori: A ceea ce voiți, este neîndreptățit, este dăncios statului. Numai ceea ce voim noi este drept și exclusiv spre binele statului. Deci trebuie să renunțați la aspirațiunile vóstre și să vă acomodați după noi, cari necondiționat ducem hegemonia politică. Scurt „statul suntem noi!“

Stând lucrurile astfel, poporele slave și Români, nu numai în interesul lor propriu, ci și în interesul întregului stat, au firma datorință a-le striga neconținut liberalilor maghiari și germani, că departe de-a fi ei singuri statul, din contră statul acesta, fără de esistența politică egal îndreptățită a poporelor slave și a Românilor, nu e în stare să trăescă și să prospereze. Cum s'ar și puté ougeta, ca în timpurile de aci, când în toate părțile se pôte observa tendința de consolidare și asigurare națională, în statul acesta constituțional, compus din deuce popore, să pótă domni numai două dintre ele, ér celelalte să vegeteze, într'un raport de supunere órbă.

În modul acesta în locul absolutismului monarchic ar păși absolutismul național, și monstruositatea nenaturală a unei astfel de organizațiuni politice ar avé, ca rezultat, o desorganizare completă a statului. Zace deci afară de ori-ce îndoială, că procederea liberalilor maghiari și germani, prin care ei vréu să-și atribue drept exclusiv de-a forma state în statele împératului Austriei, trebuie combătută pe toate terenele. Atât poporele slave, cât și Români au chiar atâta drept de a-se privi ca elemente constituitoare de stat, ca și Germanii și Maghiarii, și trebuie să le spună hotărât acestora: „Nu, nu sunteți numai voi singuri statul, ci toate poporele din imperiu, prin urmare și noi, Slavii și Români!“

SCRIRILE DILEI.

— 28 Aprilie.

Lucrările dela Porțile de fer. Ministrul unguresc de finance a depus proiectul de lucrările suplimentare ale Porților de fer și o cerere de credit suplimentar de 8.125,000 florini. Pentru a acoperi cheltuielile totale ale lucrărilor, va trebui să se încheie un împrumut de 18.600,000 fl., cu o dobândă sub 4%, amortisabil în 90 de ani cel mult. Lucrările suplimentare vor trebui să fiă terminate până la sfârșitul anului 1898.

Sinuciderea unui șarlatan. Din Sălagiu ni-se scrie: În 4 Mai n. c. s'a împușcat în Șimleul Silvaniei perceptorul unguresc de dare Nagy Lajos, care a produs mare senzațiă nu atât prin sinuciderea sa, — căci acesta e numai o urmare a libertății aplicate față de Maghiari în această eră a constituționalismului modern din „fericită Ungaria“, — ci senzația a produs'o prin modul particular de jăfuire, ce l'a practicat el timp îndelungat. Diminéta primea vre-o 14 săculețe pline cu pițule, în sumă de câte 100 fl., într'un săculeț. Scootea pițulele și le înlocuia cu cruceri, săculețele le sigila apoi frumos și aplica pe ele bilețele obișnuite cu însemnarea „100 fl.“ Controlorul lua séra în primire săculețele în buna credință, că ele sunt pline cu pițule, cum 'i le-a dat. Aceștia s'a continuat timp îndelungat și perceptorul Nagy a dilapidat mii de florini. Altfel nici n'ar fi avut de unde face atâtea chefuri prin Șimleu, mai având de a-și ajutara și familia, ce se afla în Sătmăr. De-almintrelea el a mai fost prins cu abuzuri și dilapidări, der fiind „patriot“, 'i s'au iertat toate, fiind numai strămutat dela Sătmăr la Șimleu, pentru-ca și aici să-i amărăscă pe locuitori cu bruschețea și grobianitatea sa. La urmă 'i s'a infundat și lui nașul, căci fusese de mai multe părți denunțat, dér n'a așteptat să-l judece alții, ci s'a judecat însuși de sine, sinucigându-se.

Transferare. Judecătorul cercual din Zărnescl, d-l Nicolau Fenciu la cererea sa pro-

priă a fost transferat, în calitate de asesor, la tribunalul din Balassa-Gyarmat.

O profanare odióasă. Cetim în „Extra-blatt“ din Viena: „Eroii Rusiei și Turciei, soldații, cari și-au dat acum 18 ani ultima suflare pe câmpurile Rumeliei, nu se vor fi gândit în óesul din urmă, că osemintele lor vor pricinui odată un proces. O firmă de expedițiuni din Viena primise însărcinarea de a transporta mai multe vagoane de óse de animale dela Tatar-Bazardeik, o stațiune de cale ferată de lângă Filipopol, la o fabrică de spodium din Erlau, lângă Viena. Vagoanele mergeau liniștite spre Viena, der la Semlin autoritățile sanitare unguere voră să cerceteze mai de aproape ósele, și mare fú surprinderea organelor vamale și a medicilor, când vedură, că printre ósele de animale se aflau mii de oseminte umane, cari cântăreau mai mult decât 500 kilograme. Rămășițele omenești fură scóse cu îngrijire și, urmând unui simțiment natural de pietate, fură îngropate în cimitirul din Semlin. Autoritățile condamnară pe expeditor la o amendă de 2000 florini, și pentru-că fabrica din Erlau refusă de a o plăti, se va nasece un proces din afacerea acesta. Osemintele omenești provin de sigur dela cei căduți în războiul ruso-romano-turc.

Condamnat pentru duel. În 8 l. c. s'a ținut pertractarea finală în procesul intentat pentru duelul întâmplat în Iunie 1894 între d-l G. Augustini și Székely Bela. Tribunalul a condamnat pe Augustini la 1 lună închisóre de stat, ér pe Székely la 8 zile.

Femei maghiare, cari forméză bande de hoți. Din Abauj-Szántó se anunță un fapt, care numai în Ungaria se mai pôte întâmpla. Gendarmeria de acolo adecă a dat de urma unei bande de femei, care de ani de zile cutreera piețele de prin comitatele Zemplin, Abauj-Torna și Borsod, turând și jăfuind. Până acum s'au prins șese dintre ele. Ce e însă mai frumos în chestiunea acesta mărășavă și detestabilă sunt compromitate și mai multe persoane din cercurile inteligente, după cum dice „Pester Lloyd“.

Credincióasă până la mórte. Dilele acestea a murit în comuna Șilimeghiu din comitatul Sălagiului, în etate de 94 ani, o femeie cu un trecut interesant, cu numele Iosefina Radó. Ea în tinerețe a fost amanta faimosului căpitan de hoți, Rozsa Sándor. De când acesta fú prins și întemnițat, Iosefina Radó trăi cu totul retrasă, nu se marită și nu mai voi să scie nimica de lume. Ea păstră până la mórte cu mare scumpătate o legătură de epistole, pe cari le primi ódiunóră dela amoresul ei.

Pentru orășeni, funcționari, etc. cari au ocupațiuni sedentare sunt prafurile Seidlitz ale lui Moll cel mai bun remediu prin efectul lor la regularea mistuirei. O cutie 1 fl. se pôte căpăta șilnic prin poște de către farmacistul A. Moll liferantul curții din Viena. Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se cêră preparatul lui Moll provécut cu marcă și subscriere.

Dela comună. Ședința din 8 Mai 1895 st. n. a reprezentanței orășenesci a Brașovului. — Primarul substituit deschidând ședința face cunoscut, că magistratul a votat unui locuitor sârman din Brașov un ajutor lunar de 2 fl. v. a.

Reprezentantul comunal Hedwig interpeléză în privința stropirei stradelor cu apă; primarul promite intervențiunea căpitanatului orășenesc pentru regulata stropire pe viitor.

Carl Fabricius interpeléză în privința basenului de pe promenada de sus (după diduri) dela fântănilé săritóre, care basen, nefiind betonat, nu ține apă. Presidiul dice, că magistratul va veni cu o propunere pentru delăturarea defectului.

Delă acesta se cetesc socotelile oficiului orfanal și aflându-se în totă regula, se iau spre știință.

Acum se intră în ordinea zilei: 1) Se cetește hărta vice-comitelui cu privire la statutul abatorului, prin care se aduce la cunoștință, că congregațiunea comitatensă cere unele modificări, pe cari comuna, la propunerea magistratului, le primesce. Modificarea principală este, că tăierea oilor, caprelor, porcilor și a mieilor

din partea privaților, nu este obligată a se face în abator.

2) Se decide a-se cere dela locurile competente prelungirea statutului pentru taxele pardoselei.

3) Se primesce trimiterea unei deputațiuni la ministeriu, sub conducerea fișpanului, în chestiunea restituirei taxelor de bere lui Habermann și Kassik. În deputațiune se aleg fiscalul Reich și advocații Schnell și Harmath.

4) Se stabilesc principiile despre construirea dării drumurilor.

5) Se votéză preotesei-véduve L. Tontsch ajutoarele de creștere pentru trei orfani până la etatea împlinită de 16 ani.

6) Se decide regularea drumului dela stațiunea tramvaiului până în Nou.

7) Se dá lui M. Schöpp nisce pământ în Nou.

8) Se dá primarului un concediu până în 1 Noemvre 1895.

9) Se respinge cererea Mariei Burda de a fi primită în sinul comunei.

O circulară la poruncă.

Episcopul Szabo din Gherla a dat cătră preoțiunea diecesei următoarea circulară, care e nouă dovadă până unde merge cutezarea guvernului unguresc și cum prelatul din fruntea diecesei Gherlei se face poliștistul stăpânului sei din Pesta. Etă o:

Mult Onorate în Christos Frate!

Inaltul minister de culte și instrucțiune publ. cu data de 18 Aprilie a. c. Nr. 384 presid. scrie următoarele:

„Mi-a venit la cunoștință, că agitațiunile naționale românești acum le estind și la pruncii școlari, pentru-că împărțesc între ei tipărituri, al căror scop este „preamărirea martirilor, cari luptă pentru națiunea română“, și ridicarea simțului de unitate a Românilor din patriă și din străinătate.

„Astor fel de idei servesc de esemplu epistola multiplicată a serveselei Ligei române Urechia, care e decorată cu icónele lui Traian, Decebal, cu vulturul român. cu lupóica, ce laptéză pe Romul și Remus.

„Am onóre a ruga pe Ex-elența Vóstră, ca să bine-voiți a face dispozițiune, ca să se impedece în modul cel mai rigoros lățirea astorfel de scrieri contrare statului, și esemplarele eventuale deja împărțite să se secuestreze.

„Incât pe directorul, profesorii, învățătorii cutărui institut de învățământ poporal (școlă elementară, școlă superióră de fete sau de comeriu, preparandia de învățători și învățătoare) 'i-ar puté îngreuna omisiune sau greșelă, care s'ar puté aduce în nex cu lățirea amintitelor scrieri contrare statului, cu onóre rog pe Escelența Vóstră, ca despre acesta, cu espunere detailată a lucrului fără amânare să bine-voiți a încunoștința.“

Drept-aceea mult onorat Frăției Tale și-se concrede a împlini cu totă esactitatea cele espuse aici și la totul să relatezi aici.

Din ședința consistorială, ținută în Gherla la 27 Aprilie 1895. — Ioan, Episcop.

Academia Română a scos la concurs bursele, ce vor acorda din fondurile legatului Adamachi; aceste burse sunt:

1. În anul școlar 1895—96, se vor acorda două burse de câte 100 lei pe lună studenților facultății de științe, și două burse celor de la facultatea de medicină din Iași, pe lângă cele acordate în anul 1894—95. Concursul pentru aceste burse se va ținé la Universitatea din Iași în ziua de 1 Octomvre 1895 și cele următoare.

2. O bursă de 3600 pe an, plus cheltuielile de drum și școlă, pentru școlă de mine dela Freyberg (Saxonia) pe termen de trei ani, începând dela 1 Octomvre 1895. Concursul se va ținé la Universitatea din Iași în ziua de 15 Septemvre 1895 și cele următoare.

3. O bursă de 100 lei pe lună pentru un student al școlii de poduri și șosele din Bucurescl. Concursul va începe la 25 Septemvre 1895 la școlă de poduri și șosele din Bucurescl.

4. O bursă de 3000 lei pe an, plus cheltuielile de drum și școlă, pentru un licențiat în științe, eșit dela Universitatea

din Iași, și care va trebui să urmeze la Universitatea din Viena studiul geologiei. Se va ține concurs la Iași la 15 Septembrie 1895.

5. O bursă pentru un inginer al școlii de poduri și șosele din București, care va trebui, în primul an, să urmeze cursurile unei școli de mine din Statele-Unite (specialitatea exploatarea petrolului), în al doilea an să viziteze și să studieze exploatarea petrolului în minele din Pensilvania și în al treilea an să facă aceleași studii la minele din Caucaș.

Bursa, în primii doi ani, va fi de 6.800 lei pe an, plus cheltuielile de școală și acele de drum la ducere și întorcere din America în Caucaș și din Caucaș în țară, după terminarea studiilor, precum și indemnizarea de transport pentru vizitarea diferitelor mine. Pentru anul de petrecere în Caucaș, cifra ei se va aloca la timp de Academie.

Pentru acordarea bursei se va constitui de Academie, la școala de poduri și șosele din București, în ziua de 15 Septembrie 1895, un juriu compus din d. director al școlii de poduri și șosele, un membru al consiliului tehnic superior și un membru al Academiei, care va prezida. Acest juriu va judeca titlurile candidaților și va alege pe cel care va merita bursa, fiind supus și unui examen asupra noțiunilor de limba engleză.

Cestiuni bisericesci-scolare din Sălagiu.

(Fine.)

Adevăr este, că pisma e încuibată de-arândul în societatea omenescă, dăr ca să se pismuească unii pe alții, cum pismuiesc învățătorii pe preoții lor, e totuși o raritate. — Tote dăciasteriele dirigătorilor din lume au trepte și ranguri, și se respectă unii pe alții, pentru-că fiesce care pentru cariera sa își are cultura recerută, și e disciplinat pentru-ca în superiorul său se cinstescă nu persoana, ci oficiul ce-l poartă; numai învățătorii sunt aceia — respect excepționali — cari în persoana fiă-cărui preot ved tot atâția tirani, cari usurpând dreptul de directori scolar, nu guvernază, ci numai împiedecă mersul afacerilor scolare; și aici imi aduc aminte de o sentință veche versificată în epigramele lui Val. Martial: „*Virtuti comes semper est invidia, quae generosas mentes non frangit sed acuit*“.

Ast-fel pentru cine cunoșce relațiunile încordate dintre preoții și învățătorii confesionali, nu va fi lucru de mirare, când va auzi, că într'o adunare publică de învățătorii, vice-președintele adunării, pe când de-o parte aduce laude ministrului de culte și instrucțiune publică ung. pentru „interesul“ ce-l poartă față de învățătorii români, ridicându-le salariul la 300 fl., pe atunci de altă parte nu se sfiesce a învinovăți — publice și în prezența mai multor preoți — preoțimea, că ea e împiedecătorea progresului scolar și a-o insulta, că nu-și pune în joc totă autoritatea pentru îmbunătățirea sortii materiale a învățătorilor.

Dără bunii noștri învățători ar trebui să soie, că pe când în Sălagiu sunt stațiunii învățătoresci, cari aduc venit anual învățătorilor de 400—500 fl., —salar croit nu la stăruința inspectoratelor regesci de școle, ci la îndemnul preoțimei, mai înainte de a pași în vigore legea ministerială pentru sistematizarea salariilor de 300 fl., — pe atunci sunt destule stațiunii preoțesci, al căror venit anual nu ajunge nici cifra de 300 fl., și necum se-l primescă anticipative, le pare bine, decât la finea anului de serviciu nu le rămâne jumătate soluțiunea ca restanță neincasată. Ast-fel, că mulți preoți, după un studiu de 16 ani, sunt avisați singur la purtarea economiei, și duc lipse și neajunsuri din cauza renitenței poporului, ce numai atunci, când lui îi place, și numai atâta, cât el voesc, prestază ca competență preotului său. Și decât eventual se întâmplă, ca preotul să pășescă cu ceva mai mare rigore față de cei renitenți, pôte fi sigur, că superioritatea bisericescă — luând în nume de bine cererea malcontenților — vine și trage dungă peste socotela bietului preot,

interdicând ori-ce execuția adusă de către preoți pe capul celor ce nu voesc să soie de datorințele, la cari îi obligă legea lor, căci, veți bine, pentru preoți nu este lege civilă, care să le statorescă minimul salariului anual; așa încât preoții, în ce priveșce dotațiunea lor, sunt „*Graeci per Aousinae fines sine lege vagantes*“.

Și apoi cu tote acestea bunii noștri învățători ne pismuiesc starea, așa încât într'o societate de învățători. a fost interpelat unul dintre ei, ce se bucură de-o stare foarte bună materială, că pentru ce și-a măritat unica fată după preot, și nu după învățător? Se vede, că relațiunile sociale diatre preoți și învățători au ajuns în stadiul, în care se aflau Samarinenii și Judeii pe timpul venirii D-lui Christos.

Dăr, mă rog, domnii mei, ôre pot fi preoții dușmanii școlii și ai învățătorilor, după vocațiunea lor? Au chiâmarea lor nu e a educa și instrua, asemenea chiâmării învățătorilor?! Și ôre cu mai mare drept se pot ei numi dascăli, decât preoții? „Voi pe mine mă numiți dascăl“, dice Christos către apostolii săi; și dirigătorii dascălii a păzit'o biserica dela început până astăzi, și e într'atâta de jalusă pentru susținerea dreptului său de primogenitură asupra școlilor, încât e gata a pași pe arena de luptă față de toți aceia, cari cu mână sacrilegă voesc a-i răpi acest drept sacru. Și cu tot dreptul, căci cum o să aibă biserica credincioși buni, decât nu se va îngriji de instrucțiunea și educațiunea pruncilor, de unde și marele Dascăl și D-șescul învățător Isus dice: „Lăsați pruncii să vină la mine, că unora ca acestora este împărăția Cerului!“

Și apoi, domnii mei, istoria popórelor nu ne învătă, ôre că la fiă-care popor și neam, — fiă barbar, fiă păgân ori creștin, — cel dintâi educător și instructor a fost nu învățătorii — născuți așa dicând în mijlocul societății omenesci de erl alaltăeri — oi preoții?? Cine a fost prima ocrotitoare a școlilor și universităților din evul mediu, decât nu biserica, și cine au fost cei dintâi dascăli, decât nu ômenii bisericei, îmbrăcați în mantia călugărescă?!

Așa-dără nici ați biserica nu pôte fi maștera învățământului poporal, și prin urmare nici preoții nu pot să desprețuescă școala cu învățătorii săi, și să pună pedeci progresului scolar; însă da, se împedecă afacerile scolare prin ômenii, ce nu-și pricep chiâmarea, fiă dintr'o parte, fiă din cealaltă!

Respecteze numai bunii noștri învățători! autoritatea bisericei lor, căci sub scutul și adăpostul ei, școala română va înflori și va progresa mai mult, ca sub egida cea mult amăgitore a inspectoratelor reg. ung. de școle; și decât fiesce-care, atât preotul, cât și învățătorul, nu va trece peste limitele sferei sale de activitate, mai multă ambițiune nobilă, mai puțin orgoliu odios din o parte și din alta: și atunci nici directorii scolar nu se vor uita cu ôre-care satisfacție vâdând necasurile multiple ale învățătorilor, dără nici învățătorii noștri nu-și vor manifesta rea-voință seu cel puțin indiferentism, de câte-ori observă, că necasurile vieții îi copleşec și pe bieții preoți, ca și pe alți muritori.

„Unde nu-i unire, nu pôte fi putere, „Vięta desbinată e mörte, e cădere“, strigă poetul, și care suflare românescă n'ar dori, ca școlile noastre naționale române, dimpreună cu învățătorii noștri, să se afle la culmea puterii, ca să pôtă ține front cu atacurile, ce din redutele dușmane se îndreptă cu atâta furiă asupra lor?!

Dăr a ține luptă cu succes nu poți, decât cu ômenii disciplinați, exercitați în mânuarea armei, și conscii despre cauza sublimă, ce se apără; și feresci Dómne, — vai de luptători, când din sinul armatei lor se gășec desertori, ce trec, ori cel puțin voesc să trecă în castrele inimice. Și apoi „hic Rodos — hic salta“, — aici e necasul necasurilor! Că bunii noștri învățători stau gata, nu a se lupta în contra înființării școlilor de stat, ci stau gata — subscrisul a auđit'o acosta, nu ĩic, că din isvor sigur, și tare m'ași bucura, și cu mine totă românimea, decât s'ar adeveri de min-

oiună acosta insinuare a mea — stau gata, ĩic, a cere scutul statului și a oferi școlile noastre statului, căci, dice-se, s'ar fi dus vre-o căfi-va învățători din Sălagiu la inspectorul reg. de școle din Zălau, și și-au oferit școlile statului; și că ar fi primit răspuns, că de se vor afla numai 30 de inși, li-se va implini cererea.

Cum ĩic, eu nu cred una ca acosta, căci ar fi o prea mare lașitate chiar și numai o tentativă ca acosta din partea învățătorilor noștri; despre aceea totuși m'am convins, că mulți, ĩic, foarte mulți învățători de ai noștri doresc, — ca Jidovii timpul Mesiei — prefacerea școlilor noastre confesionale în școle de stat; numai de nu s'ar înșela și ei, ca israelitenii în așteptarea doritului Mesia!!

Aceste puțin reflexii mi-am ținut de datorință e-le face — sine ira et studio — articolului „cestiuni scolare în Sălagiu“, ca nu cumva onoratul public cetitor, cetind acel articol, să-și facă părerea, că clerul Sălagian s'ar fi prefăcut de-odată dintr'un organ sănătos și folositor pentru promovarea intereselor bisericesci-scolare, într'un membru putred, ce are să fiă amputat de pe organismul național, ca o cangrenă urită, prin mijlocul publicității, ce are chiâmarea de-a curăți și alege, ce e bun de ce e rău.

Să nu ne bănuim drept aceea unii pe alții, că am fi conduși de intențiuni perverse, ci să stea la pază fiă-care, ca o sentinelă deșteptă la locul unde e chiămat de națiune: unul ca gregar, altul ca conducător și șef; și după poetul:

„Să fim deci tot-déuna uniți“

„Căci numai prin unire vom fi nebiruiți“.

După acestea tote, ca să nu socotescă bunii noștri învățători, că sub masca anonimității pot să arunc invective nebasate, luând răspunderea pentru cele publicate, mă subscriu în:

Cățătul-român, 4 Mai n. 1895.

Grațian Flonta,
preot român.

SCRIRI ULTIME.

Budapesta, 9 Mai. „Magyarország“ de ađi sára aduce scirea, că ministrul-președinte Bánffy va merge ăráși la Viena. Probal, că a și plecat deja. În Viena el se va întelni cu br. Josika, care pe ĩua de mâne se va reintörce dela Pola la Viena. Călătorie ministrului-președinte e indispensabilă, pentru-că contele Kálnoky nu este aplecat a face în Roma reclamațiunea, ce o cere dela el guvernul maghiar, ér în consiliul de ministri de Marți s'a hotărît să se pună cestiunea cabinetului la cas, decât Kálnoky ar refusa trimiterea notei. Josika a dus monarchului în Pola acosta hotărrire a consiliului de ministri, însărcinându-l tot odată să declare monarchului, că guvernul află de necesară o manifestațiune de încredere pentru el, ca și pentru Kálnoky. La cas când Majestatea Sa, pentru vađa știrbită a guvernului unguresc, n'ar face acosta, cabinetul ar fi silit a trage consecențele, adecă a-și da dimisia.

Petreceri.

„Reuniunea pompierilor voluntari“ din Blași invită la serbarea sfințirii stégului său, care se va săvârși în 12 Mai n. c. Program: 1) Sâmbătă în 11 Mai s'era la 7^{1/2} ôre reprezentație teatrală predată de membrii Reuniunii cu concursul mai multor dame. Se va presenta piesa: „Lipitorile satelor“ de V. Alexandri. Regisor: A. Coltor și E. Dopp. Persónele vor fi prezentate prin d-nii: A. Coltor, S. Stan, E. Oltean, * * *, d-na E. Trifan, V. Muntean, V. Turcu, P. Sântean, * * *, d-ra L. Vlaicu, Stoica, I. Horșa. Intrarea: Lcc I. 80 cr., loc II. 60, Stat 40 cr. Internistele și studenții 30 cr. 2) Duminecă în 12 Mai la 8 ôre dim. adunare la magazinul de rechisite al Reuniunii, de unde vor merge în corpore la locuința comandantului suprem, spre

a lua stégul, ér de acolo cu stégul în frunte la st. biserică; 3) După s. liturgie va urma sfințirea stégului cu care ocaziune se vor bate și cuiile; 4) Imediat după sfințirea solemnă a stégului eserciții de stins cu membrii Reuniunii; apoi plecare cu marș triumfal la hotel „Univers“, unde va fi masă comună; 5) La 4 ôre p. m. petrecere cu dans în „Grădina Comșa“ din Veza; la cas de plóe la hotel „Univers“. Intrarea: de familie 2 fl., de persónă 1 fl.

NECROLOG. Din Brăila ni-se anunță, că d-l farmacist Nicolae Jaja a îndurat o grea pierdere prin mörtea ficei sale Elena, care a răposat la 27 Aprilie v. c. în etate de 11 luni. Imorméntarea se va face mâne, 29 Aprilie, în cimiterul St. Constantin din Brăila. — Adresăm intristaților părinți condolențele noastre cele mai sincere.

DIVERSE.

Un pas curios chinezesc. Scritórea Mrs Bischoff, autora cărții: „Căile călcate ale Japoniei“, care înainte cu câte-va ĩile se întörce din Mandșuria, povestesc, că autoritățile chineze au făcut tot posibilul, ca să i-se ușureze călătorie în Nordul Chinei. Ea căpétă un pas și o scrisóre comitivă către Mandarinii din provincii, în care se ĩicea, că posesóra pasului e o Americancă, și prin urmare e supusă credincioșă a împăratului Chinei; că tote popórele de pe pământ (!) sunt fideli supuși ai împăratului Chinei, afară de Japonesi, cari s'au revoltat în contra puterii împărătesei și cari sunt de a-se privi, ca rebeli.

O scenă la Monte-Carlo. Este ușor de esplicat cum locuitorii din Mentone, ca și străinii, cari se află acolo, se dedau adesea jocului, când se cunoșce apropierea acestui oraș de Monte-Carlo. Intre alții trăia acolo și căpitanul Clyde, care a jucat ĩilele trecute o scenă interesantă la Casinul din Monte-Carlo. Pierđend 30,000 de lei, el proferă atâtea injurături, că i-se retrase biletul de intrare la bancă. A doua ĩi el apărú, cu mâinile în busunarul jachetei și cerú voie să intre. I-se refuză intrarea. Atunci scóse mâinile, fiă-care cu câte un revolver. — *Awaj!* strigă, el și servitorii sburără în tote părțile. Intrând în sala de joc, se repetă aceeași scenă. El se apropia liniștit de masa de joc și pontă de astădată cu mult noroc. Un inspector se apropie de densusul pentru a'l sili, să părășescă sala de joc. Căpitanul îl apucă și 'l aruncă într'un colț. — „Pungașilor! strigă căpitanul mi-ați luat banii și acum voiți să mă împedecați, de a-i recăștiga? Voiți părăsi sala, decât 'mi dați banii înapoi.“ După o scurtă consfătuire a directorilor, se numără căpitanului trei-đeci de mii de lei și acesta plécă — jurând, că nu va mai juca nici odată.

Literatură.

Lumea Ilustrată. Prin acosta onor. cetitori sunt rugați a cere, fiă la librărie, fiă la un colporteur, să li-se arate broșura I-a a revistei *Lumea Ilustrată* anul al III-lea, și în cas de a o găsi pe plac, să binevoiescă seu s'o cumpere cu numărul, seu să se aboneze. Prețul broșurii este un leu, un nr. 50 bani. După mărturisirile chiar ale publicului, *Lumea Ilustrată*, prin cuprinsul ei literar foarte bogat și variat și esecțiunea ei elegantă și extra-ordinar de luxóasă, este o revistă cât se pôte de interesantă, așa că chiar și persónele, cari nu cheltuesc nici-odată bani pentru o carte, o fac totuși cu plăcere pentru *Lumea Ilustrată*. Tot-d'odată atragem atențiunea cetitorilor asupra pré interesantului roman *Uci-gașa*, de Carl Emil Franzos, și rugăm a se cere la librării cum și la colportorii speciali un nr. de probă. În localitățile unde nu se află în deposit *Lumea Ilustrată*, amatorii sunt rugați a ne înainta 1 leu în mărei postale, și imediat vor primi un număr de probă (1 broșură nr. 1 și nr. 2).

Administrațiunea revistei *Lumea Ilustrată*, București, Hotel de France.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Mai 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.—
Renta de corone ung. 4%	99.15
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.—
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	103.75
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonuri rurale ungare 4%	98.60
Bonuri rurale croate-slavone.	98.25
Imprum. ung. cu premii	161.75
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	160.—
Renta de hartie austr.	101.50
Renta de argint austr.	101.45
Renta de aur austr.	123.70
Losuri din 1860	158.—
Actii de ale Banței austro-ungar.	1084.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	458.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	398.10

Napoleonori.	9.69 1/2
Marci imperiale germane	59.67 1/2
London vista	122.25
Paris vista	48.47
Rente de corone austr. 4%	101.50
Note italiene.	45.90

Cursul pieței Brașov.

Din 10 Mai 1895.

Banote rom. Cump.	9.65	Vënd.	9.68
Argint român. Cump.	9.60	Vënd.	9.65
Napoleon-d'or Cump.	9.66	Vënd.	—
Gaibeni Cump.	5.70	Vënd.	—
Ruble rasesci Cump.	—	Vënd.	—
Marci germane Cump.	59.40	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	—	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	—	Vënd.	—

Fondată 1876. Diplomată 1883. **Specialități** în stoffe de modă de lână și bumbac, espediază directe la particulari, libere de porto la domiciliile în toate țările din Europa. **Stoffele cele mai moderne, pentru haine 14 cr. în sus, până la stoffe de bărbați, copii și dame, metru dela 14 cr. fele cele mai fine.** Asortiment de mostre la cerere se trimite franco. — Gravure de mode colorate gratis.

OETTINGER & Co., ZÜRICH (Elveția).

PUBLICAȚIE
Se deschide a XVIII
LOTERIA DE STAT REG. UNG. CU SCOP FILANTROPIC,
al cărei venit curat conform înaltei hotăriri a Măiestății Sale apost. c. r. este astfel a se împărți: cu a deca parte din venitul curat ce se speră a obține: Spital de copii săraci din Pesta; Reuniunea Femeilor din Buda; fondul ce se va crea spre ajutorarea veduvei și orfanilor de funcționari lipsite de mijloace; Mensa academica; Asilul copiilor orfan din Trei-scaune; Institutul surdo-mușilor din Clușiu; școala de surdo-muș din Arad; Orfelinatul Maria din Fiumn. Cu a doua-deca parte: Institutul Ranold de educație; Spitalu general din Nagy-Mihály; Reuniunea Crucea albă, și Pensionatu damelor engleze din Budapesta.

Câștigurile stabilite în total cu 3282,
Conform următorului plan de joc fac **160,000 fl.**, și adică:

1 câștig principal de fl. 60,000	} în bani gata	2 câștiguri à . . . fl. 2000	} în bani gata
1 " " " " 15,000		4 " " " " 1000	
1 " " " " 10,000		20 " " " " 500	
1 " " " " 5,000		50 " " " " 100	
1 " " " " 4,000		200 " " " " 50	
1 " " " " 3,000		3000 " " " " 10	

Tragerea se face irevocabil la 26 Iunie 1895. — Un los costă 2 fl.
Losuri se capătă: La direcția loteriei Budapesta (Poșta ofic. vamal principal), la toate oficiile de loterie, sare și dare, la cele mai multe oficii postale, la Mercur Viena, și la debitanții de losuri însărcinați cu vânzarea lor în toate orașele și localitățile mai însemnate.
Budapesta, 17 Ianuarie 1895.
Direcția loteriei reg. ung.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară. **Telefon Nr. 18.** Giro-Conto la banca imp. germană.

Casa de bancă
JACOB L. ADLER,
Brașov. Piața mare Nr. 1. Sibiu.

Revisuire gratis a efectelor și losuri supuse sortirei.

PROBATELE OFICIALE.

cumpără și vinde monede, hârtii de valoare, devise după cursul zilei cel mai mare — respective cel mai mic; **răscumpără fără nici o detrageră totu felului de cupone;** scontază polițe comerciale indigene și streine cu înlesnire și cu o dobândă culantă; **efectuează încasări de polițe, asignații, recipise, pe toate piețele Europei, cum și transoceanice;** acordă **avansuri** pe hârtii de valoare, losuri, monede până la 90%; **predă asignații** pentru ori și care piață comercială internă și externă foarte ieftin, asignațiile destinate pentru Budapesta și Viena franco fără spese; **primesce depuneri de bancă spre fructificare** în conto-curent și bonifică după invoice până la 5% netto dobândă; **recomandă pentru plasarea de capitale** scrisurile fonciare cu 5%. Premie ale băncii comerciale ungare, asemenea scrisuri fonciare 5% ale „Albinei“, institut de credit și economii, precum și scrisuri fonciare urbane și rurale din România, care după cursurile de astăzi aduc 5% interese; **asigură foarte ieftin ori și ce losuri** la sortiți cu câștigul cel mai mic, contra diferenții cursului. Comunică informații și sfaturi conștiențioase specialiste prin corespondență.
649,10—50.

Marea Descoperire a Veacului
ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac (fără nici o primejdie) in contra **Neputinței.** Vindecarea anemicilor, a Sletților, etc.
INTINERIREA ȘI PRELUNGIREA VIEȚII
Administrația **ELIXIRULUI GODINEAU** la **PARIS, 7, r. Saint-Lazare.** BROȘURĂ GRATUITĂ TRIMEASĂ FRANCO DUPĂ CERERE
Se găsește **ELIXIRUL GODINEAU** și la **BUCUREȘTI, la Ilie ZAMFIRESCU, droghist; la JASI, la D.D. Frați KONYA, farmacisti.**
la **Galați: STALSKI, farmacist; la Ploiești: la D-nii J. & T. CHRISTESCU, droghoști; la Roman: la D-nul D. J. WERNER, farmacist; la Tulcea, farmacia la „MINERVA.“**

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll
Veritabile numai, decât fiecare cutiță este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll in contra greutăților celorl n ai cerbiciose la stomach și pântec, in contra cărceilor și a crelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celorl mai diferite bôle femeesci a luat acestu medicamentu de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce.—Prețulu unei cutițoriginale sigilate 1 fl. v. a.
Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbulu lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca unu remediu popularu cu deosebire prin trasu (frotat) alină durerile de șoldină și reumatismu și a altor urmări de răcedă. Prețulu unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.
(Pe baza de natron Acid-salicilic)
La întrebuințarea gîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură: cêstă apă de gură conservarea sănătôsă și mai departe a dinților. Prețulu sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin **Farmacistulu A. MOLL,** c. și r. furnisoru alu curții imperiale Viena, Tuchlauben 9
Comande din provinciă se efectuează gîlnicu prin rambursă postală.
La deposite se se cêră anumitu preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victoru Roth, Fr. Kelleman și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoșii, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.
15—52.

Nu cumpărați dela faur cărbuni!
(Este un proverb vechiu.)
Acestu proverb se potrivește la **stabilimentul meu cel mare,** care cumpără cantități mari de marfuri; având cheltuieli puține potu vinde și ieftin.
Mostre atragătoare pentru mușterii privați gratis și franco. Caete cu mostre, cum nu s'a mai vețut până acum, pentru **croitorii,** nefrancate.
Stoffe pentru îmbrăcăminte.
Peruvian și Dosing pentru inaltul cler, stoffe prescise pentru uniforme funcționarilor c. r., asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livree-uri, postavuri pentru biliarde (mese de joc), și trăsuri. — **Asortimentu foarte bogat** de **LODEN** din Stiria, Campolia și Tirol, pentru **BĂRBAȚI ȘI DAME,** cu prețuri originale ale fabricei, ce nu-i pote ofera nici o concurență. Asortimentu de șaluri fine și durabile pentru dame in colorii foarte moderne. — **Stoffe de spălatu,** pleduri de voiajuri dela 4—14 fl. Toate cele necesare la **croitorii,** precum căpșușeli de măneci, nasturi etc.
Cine voiesce a cumpăra **postavuri eftine, solide, trainice, din lână curată,** ér nu sdrênțe eftine, carî nu prețuescu nici câtu cusutul croitorului, se se adreseze la
Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchesteru Austriei.)
Depositu permanentu de postavuri peste 1/2 milioane florini.
Trimiterea numai cu ramburse.
Se se ferescă cumpărătorii de agenți și mamulari, care sub spitz marca „Marfa lui Stikarofsky“ ofera alte marfuri false. La astfelu de ômeni eu nu vëndu sub nici o condiție marfă.
629,20—24.

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“
Prețulu abonamentului este:
Pentru Austro-Ungaria:
Pe trei luni . . . . . 3 fl. —
Pe șese luni . . . . . 6 fl. —
Pe unu anu . . . . . 12 fl. —
Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . . . 20 fr.
Pe unu anu . . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.
Pentru Austro-Ungaria:
Pe anu . . . . . 2 fl. —
Pe șese luni . . . . . 1 fl. —
Pe trei luni . . . . . 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe anu . . . . . 8 franci.
Pe șese luni . . . . . 4 franci.
Pe trei luni . . . . . 2 franci.
Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.
Domni, carî se voru abona din nou, se binevoiescă a scrie adresa lămuritu și a arăta și poșta ultimă.
Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“